

Gestolen Vlaamse kunst

Het Frans-Vlaamse stadje Kassel werd in 2018 tot dé lievelingsgemeente van de Fransen gekozen. Wellicht speelt de uitstekende reputatie van het Musée de Flandre aldaar een rol in deze keuze. Een museum als een venster op de Vlaamse schilderkunst in een streek nauw verbonden met Vlaanderen en de Nederlanden.

WIDO BOUREL

Wonderbaarlijke visvangst of ordinaire roof?

De laatste tentoonstelling was gewijd aan de Antwerpse barokke schilder Gaspar de Crayer. En in 2019 besteedt het museum uiteraard aandacht aan het Bruegeljaar.

Het bewonderen van De Crayers *De wonderbaarlijke visvangst* deed me mijmeren over de lotgevallen van kunstbezit. En over de door de Franse legers geroofde kunstwerken. Zoals *De wonderbaarlijke visvangst*, ooit eigendom van een parochiekerk in Oostende. Vandaag is dit schilderij te vinden in het Paleis voor Schone Kunsten in Rijsel.

Dieven met universele ambitie

Het was gewezen staatssecretaris Elke Schreurs die, twee jaar geleden, het dossier over roofkunst heropende. Ze vroeg het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium (KIK) om een rapport. Ik citeer even uit dit document:

Een te eenzijdige benadering van deze transfers van erfgoed op het einde van de 18de eeuw vanuit de invalshoek van de kunstrovers zou te beperkend zijn. Men vergeet dan immers hoezeer de toe-eigening van cultuurgoederen door de Franse natie in het teken stond van een universele ambitie van bevrijding en promotie van de kunst ter opvoeding van alle burgers. Deze democratische ambitie steunde op de opkomende notie dat erfgoed wordt bepaald door collectieve toe-eigening.

Georganiseerde diefstal heet dus plots *transfers van erfgoed* en *collectieve toe-eigening*. Ambtenaren en jakobijnen: dezelfde strijd!

Restitutie én gratis toegang

Een inventaris uit 1880 leert ons dat 271 kunstwerken door de Franse troepen werden geroofd. 90 werken kwamen terug. Van 74 gestolen schilderijen was de locatie in Frankrijk bekend. De overige werden vermist. De KIK reduceert dit nu tot 64 meesterwerken in Frans bezit, 6 in Mainz en 1 in Milaan. 19 stuks zijn blijkbaar verdwenen.

Na de slag bij Fleurus (1794) werden panelen van het Lam Gods gestolen en met kar en paard naar Parijs gebracht. Gelukkig pronken ze vandaag opnieuw in Gent. Maar werken van Rubens, Van Dyck en Jordaens hadden minder geluk. De Franse machthebbers hadden een duidelijke voorkeur voor barok ...

Ik stel voor om de Franse staat nu voor de keuze te stellen. Óf deze schilderwerken komen terug naar hun rechtmatige eigenaars. Óf ze worden geschonken aan musea in Frans-

Gaspar De Crayer, *De wonderbaarlijke visvangst*, ca. 1630-1635, Palais des Beaux-Arts, Rijsel, inventarisnr. P 183
Bron: https://fr.wikipedia.org/wiki/Fichier:Lille_PdBA_de_craye_christ.jpg

Vlaanderen, zoals het Musée de Flandre in Kassel. En geef alle Vlamingen in afwachting daarvan gratis toegang tot musea waar gestolen Vlaamse kunst hangt!

Wido Bourel is Frans-Vlaming, publicist en promotor van de Nederlandse taal en cultuur in zijn geboortestreek.

Contact: widopedial@hotmail.com